

Mottagare
Regionstyrelsen

Uppdrag. Rutin för arbete med medborgarförslag

Förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Regionfullmäktige beslutar att e-förslag ska ersätta medborgarförslag från 1 oktober 2025.

Förslag till beslut i regionstyrelsen

- Regiondirektören får i uppdrag att till regionfullmäktige den 22 september 2025 återkomma med förslag på nödvändiga ändringar i reglemente och styrdokument.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen fick 2023-05-30 (RS 2023/1397) i uppdrag att genomlysna arbetssättet och ta fram en ny process för hur arbetet med medborgarförslag kan bli mer strukturerat och effektivt. Bakom uppdraget ligger bland annat den stora mängd inkomna medborgarförslag som belastar teknikförvaltningen och tekniska nämnden. De lägger mycket resurser på hanteringen av medborgarförslagen och upplever inte nyttan av detta i relation till resursåtgången.

Ärendebeskrivning

Möjligheten att lämna medborgarförslag finns sedan 1 juli 2004 i Region Gotland. Det innebär att den som är folkbokförd på Gotland, får väcka förslag i regionfullmäktige. Den möjligheten omfattar även barn och unga. Majoriteten av förslagen inkommer via Region Gotlands e-tjänst. Nuvarande arbetssätt innebär att varje inkommet förslag ska utredas och handläggas innan politiskt beslut tas. Denna process medför stor administration. Under 2024 inkom 101 medborgarförslag till Region Gotland, 58 av dessa tillhörde teknikförvaltningens verksamhetsområde. På teknikförvaltningens park- och trafikavdelning läggs i genomsnitt nästan 80 procent av en årsarbetares tid på att svara på medborgarförslag.

Genom omvärldsbevakning och i kontakt med andra kommuner har röstningsbara medborgarförslag, så kallat e-förslag, kommit fram som den lösning som skulle kunna ersätta nuvarande arbetssätt. Lösningen innebär att ett inskickat förslag publiceras på Region Gotlands hemsida och blir röstningsbart. Vid X antal röster inom X antal veckor kommer förslaget att gå vidare för handläggning och politiskt beslut.

I kontakt med två kommuner i liknande storlek som Gotland och en mindre

turistkommun uppger dessa att processen för e-förslag är mer kostnadseffektiv då den kräver betydligt mindre administration. Uppfattningen är också att processen effektiviserats och blivit mer öppen mot medborgarna. De förtroendevalda i de tre kommunerna säger att de fått en ökad uppfattning om vilka frågor som engagerar och är av allmänt intresse. I omvärldsbevakningen kan konstateras att en majoritet av Sveriges kommuner har gått över till någon form av e-förslag med röstningsförfarande. Medborgarförslag kan tendera att bli "enmansfrågor", medan e-förslag har ett krav på stöd från flera medborgare för att behandlas.

I den nya processen föreslås att medborgaren skickar in sitt förslag via en e-tjänst som hanteras via Region Gotlands hemsida och blir därefter röstningsbart.

Endast den som är folkbokförd på Gotland kan lämna ett e-förslag. Det gäller även barn, ungdomar och personer med utländsk bakgrund som inte ännu fått kommunal rösträtt.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att inskickat förslag kräver minst 50 röster inom fyra veckor för att kunna handläggas och sedan beslutas politiskt. Antalet röster och hur länge förslaget ska vara publicerat grundar sig i den omvärldsbevakning och kontakt med andra kommuner i samma storlek som Gotland.

I framtagandet av ny process har teknikförvaltningen varit involverad.

Bedömning

Efter genomförd omvärldsbevakning och i kontakt med andra kommuner konstaterar regionstyrelseförvaltningen att en ny process framstår som mer kostnadseffektiv, kräver mindre administration och blir mer öppen mot medborgarna då e-förslagen kommer att publiceras på Region Gotlands hemsida. De förtroendevalda får också en uppfattning om vilka frågor som är av allmänt intresse eftersom det finns krav på att mer än en person stödjer förslaget. Regionstyrelseförvaltningen gör därför bedömningen att e-förslag ska ersätta medborgarförslag, och regiondirektören får i uppdrag att återkomma med förslag på nödvändiga ändringar i reglemente och styrdokument.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Bedömning är att det är i enlighet med kommunallagens intention att ta tillvara på kommuninvånarnas möjlighet till inflytande.

2. Ekonomiskt perspektiv

Varje behandling av ett medborgarförslag tar resurser i anspråk och innebär där med kostnader för Region Gotland. Genom krav på att fler än en medborgare står bakom och stödjer ett förslag används resurserna till de frågor som har ett större intresse för medborgarna. Införande av teknisk lösning finns i nuvarande e-tjänsteplattform och medför inga merkostnader.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att ny process inte medför några förändringar. Alla som är folkbokförda på Gotland har möjlighet att lämna förslag.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att ny process inte medför några förändringar. Alla som är folkbokförda på Gotland har möjlighet att lämna förslag. Idag lämnas majoriteten av medborgarförslag in via en e-tjänst. Några få kommer in via blankett, denna möjlighet kommer att säkras upp i form av administrativ hjälp.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Inte aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Inte aktuellt.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse regionstyrelseförvaltningen daterad 2025-02-26
Uppdrag §152, 2023-05-30 (RS 2023/1397)

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Ulrika Jansson
Ekonomidirektör

Skickas till

Samtliga nämnder.